

Transportutbildade och yrkeskompetensbevis

Transportutbildade och Yrkeskompetensbevis

Producent:

SCB, Statistiska centralbyrån
Avdelningen för social statistik och analys
Sektionen för kompetensförsörjning och arbetsmiljö
171 54 Solna
+4610-479 40 00

Förfrågningar:

Mark Granberg
+4610 479 41 84
mark.granberg@scb.se

Förfrågningar:

My Järnefelt
+4610-479 42 74
my.jarnefelt@scb.se

Du får kopiera och på annat sätt mångfaldiga innehållet.

Vi vill dock att du uppger källa på följande sätt:

Källa: SCB, Transportutbildade och Yrkeskompetensbevis AM76 2025:1

ISSN: 1654-465X (Online)
URN:NBN:SE:SCB-2025-AM76BR2501_pdf

Denna publikation finns enbart i elektronisk form på www.scb.se
This publication is only available in electronic form on www.scb.se

Transportutbildade och yrkeskompetensbevis

Inledning

SCB gör analyser och prognoser på lång sikt över utvecklingen på arbetsmarknaden och inom utbildningsområdet. I rapportserien Trender och Prognoser redovisas detaljerade prognosresultat för ett 60-tal olika utbildningsgrupper på gymnasial och eftergymnasial nivå. Transportutbildade på gymnasial nivå är en av dessa grupper.

Denna analys syftar till att beskriva hur kopplingen till arbetsmarknaden ser ut för transportutbildade, både när det gäller yrken och det yrkeskompetensbevis som sedan 2009 krävs för att arbeta med tunga gods- eller persontransporter. För att fördjupa bilden har SCB inhämtat individdata från Transportstyrelsen om innehavare av yrkeskompetensbevis.

Det finns tre olika grupper som är relevanta i sammanhanget:

- Utbildningsgruppen Transportutbildade som används i utbildningsprognosen Trender och Prognoser
- Personer med yrkeskompetensbevis
- Personer som har buss eller lastbilsförare som registrerat yrke.

Rapporten beskriver inledningsvis de olika grupperna och därefter görs en jämförande analys.

Fordons- och transportprogrammet på gymnasieskolan

Fordons- och transportutbildningen har under de senaste 10 åren varit det näst vanligaste yrkesprogrammet på gymnasial nivå i Sverige. Programmet har fyra inriktningar: transport, personbil, lastbil och mobila maskiner samt karosseri och lackering. Enligt Skolverkets statistik läste 49 procent av eleverna i årskurs 3 på gymnasiet läsåret 2022/23 inriktningen transport och 37 procent läste inriktningen personbil.

Skolverkets statistik visar att läsåret 2025/26 var det 6 800 som sökte till Fordons- och transportprogrammet. Andelen behöriga sökande var 67 procent och andelen antagna var 49 procent. Från och med 2023 ger Fordons- och transportutbildningen även högskolebehörighet, en förändring som gäller alla yrkesprogram. Skolverket skriver att det är vanligt att Fordons- och transportprogram erbjuder gratis eller reducerade avgifter för att ta körkort.

Bland de som examinerades från ett yrkesprogram läsåret 2017 var 64 procent etablerade på arbetsmarknaden och 9 procent studerade på högskolan tre år efter examen. Av alla yrkesprogram var andelen etablerade högst för de som gått Fordons- och transportprogrammet, där 79 procent hade etablerat sig på arbetsmarknaden och 1 procent befann sig i studier. Det visar Skolverkets statistik av vad elever gör efter gymnasieskolan.

Statistiken visar också att etableringen bland examinerade från Fordons- och transportprogrammet var något högre bland män (81 procent) än bland kvinnor (70 procent). Bland män som läst inriktningen transport var etableringen högst, 83 procent.

Den gymnasiala transportutbildningen utgör en viktig väg in i transportyrken, men det formella kravet för att arbeta som yrkesförare är ett yrkeskompetensbevis (YKB), som kan erhållas genom flera olika utbildningsvägar. Det är möjligt för de som gått den gymnasiala transportutbildningen att ta YKB, men i övrigt finns det andra åldersgränser och andra regler som gäller (se avsnitt om yrkeskompetensbevis).

Transportutbildade

Utbildningsgrupper är den huvudsakliga redovisningsenheten i SCB:s analyser inom kompetensförsörjningsområdet. Utbildningsgrupperna skapas genom att kombinera uppgift om utbildningsinriktning och utbildningsnivå från SCB:s register över befolkningens utbildning. I registret används den svenska utbildningsnomenklaturen som kallas SUN 2020. Utbildningsgruppen Transportutbildade (83T) omfattar individer som gått gymnasieskolans Fordons- och transportprogram med inriktning mot transport samt motsvarande äldre utbildningar. Även motsvarande arbetsmarknadsutbildningar och utbildningar inom den kommunala vuxenutbildningen (Komvux) ingår. Utbildningsgruppen består enbart av personer som har dessa utbildningar som högsta avslutade utbildning. De som läst vidare på en högre utbildningsnivå ingår inte i utbildningsgruppen 83T.

Yrkeskompetensbevis

För att få arbeta med att transportera gods (tung lastbil) eller personer (busschaufför) krävs utöver C- respektive D-körkort ett yrkeskompetensbevis, hädanefter YKB. YKB kan erhållas genom flera olika vägar: gymnasial transportutbildning, kortare grundutbildningar, kommunal vuxenutbildning eller arbetsmarknadsutbildningar. C-körkort gäller för lastbil, medan D-körkort gäller för bussförare.

Reglerna om obligatoriskt yrkeskompetensbevis infördes inom EU år 2009. Första gången någon tar YKB krävs en grundutbildning och ett godkänt skriftligt prov. YKB är därefter giltigt i 5 år och för att förnya det krävs det att föraren går en fortbildning. Om en individ innan införandet av YKB redan hade C- eller D-körkortsbehörighet krävdes det att föraren endast gick en fortbildning, i stället för hela grundutbildningen.

Grundutbildningen är 280 timmar och en förkortad grundutbildning 140 timmar. Vad som krävs beror på förarens ålder. Den längre grundutbildningen ska omfatta minst 20 timmars körträning. Den kortare grundutbildningen är avsedd för den som är 23 år eller äldre som ska köra buss samt för den som är 21 år eller äldre och utbildar sig till förare för godstransporter med tung lastbil. Den kortare grundutbildningen ska omfatta minst 10 timmars körträning. Utbildningen ges av utbildare som har tillstånd att bedriva utbildning samt av gymnasieskolor och kommunal vuxenutbildning som utbildar efter en nationellt fastställd kursplan. Utbildare kan exempelvis vara körskolor. Provet avläggs oftast vid Trafikverkets förarprovskontor. Den kommunala vuxenutbildningen erbjuder bara den kortare yrkesförarutbildningen på 140 timmar. Det finns särskilda regler och undantag för yrkesverksamma förare. De som går den gymnasiala transportutbildningen kan ta YKB redan vid 18 års ålder.¹

Ett krav för att kunna ta YKB är att man har ett C- eller D-körkort. År 2024 fanns det 408 000 C-körkortsinnehavare och 131 000 D-körkortsinnehavare i Sverige, och många innehavare har både C-

¹ Transportstyrelsen; [Speciella regler för den som genomgår yrkesförarutbildning - Transportstyrelsen](#)

och D-behörighet.²Antalet YKB-innehavare, oavsett ålder eller sysselsättning, var 166 000 år 2025. Det innebär att det finns en betydande andel C-körkortsinnehavare som inte har YKB. I teorin kan alla D-körkortsinnehavare ha YKB, men vi kan inte se om så är fallet utifrån den tillgängliga statistiken.

Individer som har buss- eller lastbilsförare som yrke i yrkesregistret

SCB:s yrkesregister bygger på svensk standard för svensk yrkesklassificering (SSYK). Till yrkesregistret samlar SCB årligen in yrkesuppgifter från ett 20-tal olika register och undersökningar, varav den största källan är lönestrukturstatistiken för offentlig och privat sektor, som täcker in drygt 70 procent av alla som ingår i registret. Yrkesuppgifter från företag utanför strukturlönestatistikens undersökning, i huvudsak mindre företag och organisationer med 1–19 anställda, samlas årligen in av SCB med hjälp av en särskild yrkesenkät. Cirka 45 000 företag undersöks årligen enligt ett rullande schema, vilket innebär att företagen undersöks vart fjärde eller vart femte år. Yrkesuppgifter för anställda i åldern 16–69 år är därmed maximalt fem år gamla.³

Åkeribranschen är en utpräglad småföretagarbransch. Det innebär att det är sannolikt att många som arbetar som lastbilschaufförer har en arbetsgivare med få anställda. Många åkeriföretag kan således ligga utanför lönestrukturstatistikens undersökning och i stället ingå i SCB:s yrkesenkät. Detta innebär att det kan dröja några år innan yrkesuppgifterna från dessa företag uppdateras.

Statistikens begränsningar

SCB har fått tillgång till uppgifter från Transportstyrelsen om de individer som hade giltiga YKB den 31 januari 2025. Dessa uppgifter har jämförts med personer som ingår i gruppen Transportutbildade och med personer som enligt Yrkesregistret arbetar som lastbils- eller bussförare. Registret som används som underlag är RUMA 2023 (senast tillgängliga år), ett samlingsregister som baseras på uppgifter från bland annat Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS), Yrkesregistret (Yreg) och Utbildningsregistret (UREG). Det finns individer som har tagit yrkeskompetensbevis per den 31 januari 2025, men exempelvis tog examen 2024. Det innebär att de inte har hunnit kategoriserats inom utbildningsgruppen transportutbildade i den här analysen trots att de har YKB 2025. Att uppgifterna om yrke och utbildning är från december 2023 medan uppgifterna om yrkeskompetensbevis är från januari 2025 medför en viss osäkerhet i jämförelserna. Antalet individer som inte tillhör rätt utbildningsgrupp uppskattas ej överstiga 1 procent av de som har YKB. Osäkerheten för yrkesklassificeringen ser lite annorlunda ut, varav en faktor diskuterats i föregående stycke. Det finns redan en möjlig fördröjning i yrkesregistret, vilken beror insamlingstekniska faktorer. Denna fördröjning blir ca ett år längre i den här analysen, på grund av att vi har uppgifter från olika tidpunkter. Omfattningen av detta beräknas vara mindre än för utbildning.

Olika åldersfördelningar i de olika grupperna

Diagrammet nedan visar hur antal personer med YKB, antal i gruppen Transportutbildade och antal i yrkesgruppen Lastbils- eller bussförare (SSYK 833) bland sysselsatta i den svenska arbetskraften. Statistiken omfattar sysselsatta personer i åldern 16 till 74 år. Individerna kan ingå i flera grupper samtidigt. Totalt finns det cirka 147 000 sysselsatta individer som har YKB, 64 000 som ingår i

² Körkortsstatistik - Transportstyrelsen

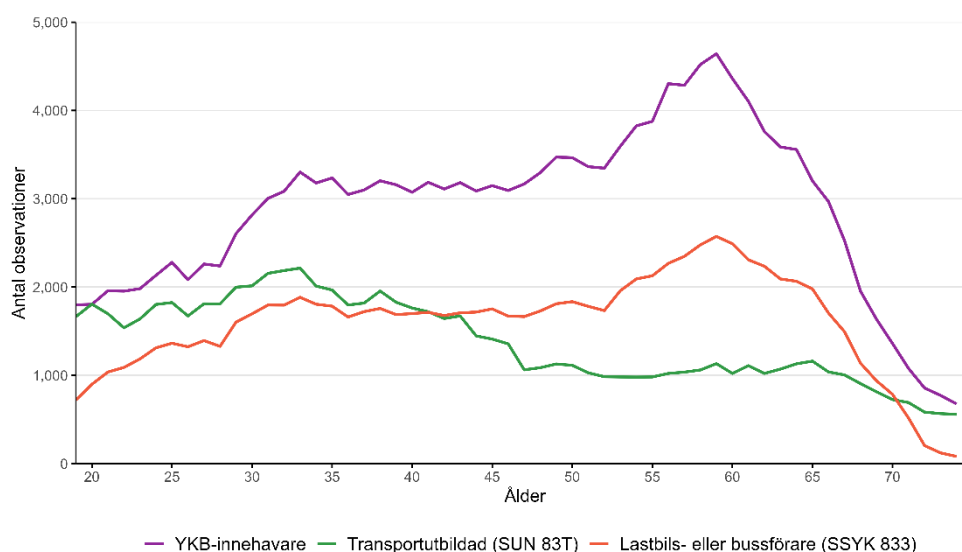
³ SCB (2024) KVALITETSDEKLARATION Yrkesregistret med yrkesstatistik (YrkesReg)
https://www.scb.se/contentassets/ba5b9a35c5e54a13bc711de91af92828/am0208_kd_2023.pdf Hämtad 2025-12-09

utbildningsgruppen Transportutbildade och 84 000 som arbetar som Lastbils- eller bussförare enligt yrkesregistret.

De tre grupperna uppvisar olika åldersfördelningar. Oavsett ålder är YKB-innehavarna fler än de andra två grupperna och de uppvisar en tydlig ålderskoncentration, med en topp på cirka 4 700 vid 58 års ålder. Medianåldern för innehavare av YKB är 47 år. Transportutbildade har däremot en yngre åldersprofil med de största årskullarna (cirka 2 000 personer) i åldrarna 30–35 och ett avtagande antal efter 45 års ålder. Medianåldern för transportutbildade är 37 år. I yrkesgruppen Lastbils- och bussförare är andelen i åldrarna 55–65 år hög, med en topp på drygt 2 500 vid 58 års ålder, och även här är medianåldern 47 år.

Figur 1.

Antal sysselsatta individer med YKB, SUN 83T eller SSYK 833 år 2023.

Källa: SCB och Transportstyrelsen

Antalet transportutbildade är relativt lågt bland de äldre YKB-innehavarna, vilket indikerar att många i de äldre årskullarna har förvärvat YKB genom andra utbildningsvägar (eller genom att de redan var etablerade inom yrket när YKB infördes). Att den gymnasiala transportutbildningen är vanligare bland yngre kan delvis spegla förändrade förväntningar på formell utbildning inom yrket som också förstärkts av införandet av YKB som krav. Det kan också delvis återspegla det faktum att utbildningsgruppen Transportutbildade enbart omfattar personer som har en sådan utbildning som högsta utbildning. Ju äldre en person är desto mer tid har den haft att skaffa sig en högre utbildning och därmed byta till en annan utbildningsgrupp. För den allra yngsta åldersgruppen går den enda vägen in i yrket via en transportutbildning eftersom det är det enda sättet man kan ta både körkort och YKB vid så låg ålder.

Få kvinnor i de olika grupperna

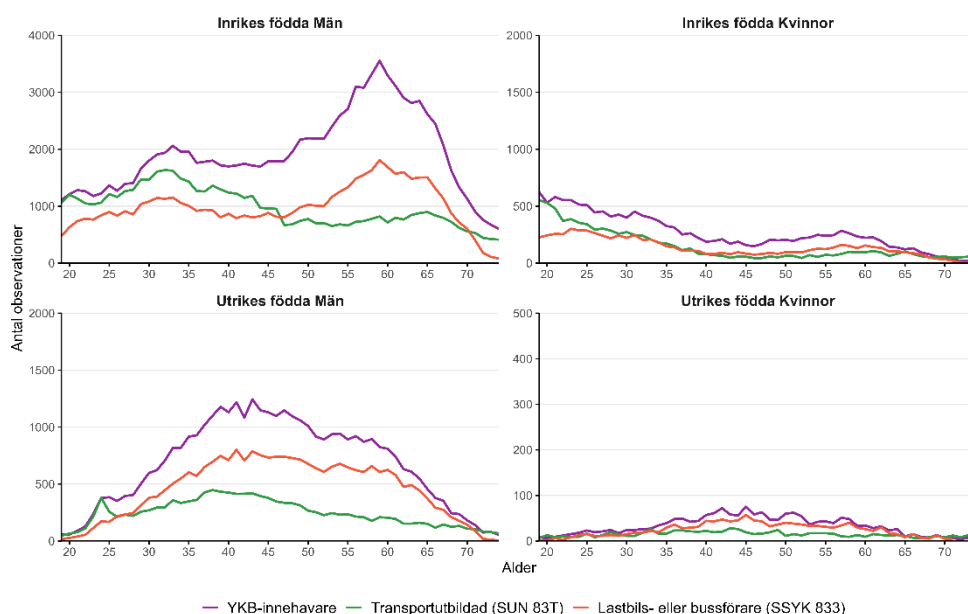
Utrikes födda utgör cirka en fjärdedel av YKB-innehavare och lastbils- och bussförare, vilket motsvarar deras andel bland alla sysselsatta i Sverige. De är dock underrepresenterade bland Transportutbildade (17 procent). I åldrarna 35–55 år har cirka 1 000–1 200 utrikes födda YKB per årskull, 700–900 arbetar som lastbils- eller bussförare (SSYK 833), och 300–500 tillhör gruppen Transportutbildade. Kvinnor utgör en relativt liten andel, cirka 10 procent i varje grupp (YKB, 83T och

SSYK833). De kvinnor som har YKB, ingår i gruppen transportutbildade eller har SSYK 833 är generellt yngre, inrikes födda kvinnor.

Diagrammet nedan visar uppgifterna uppdelat efter födelseland och kön, notera att Y-axlarna på de olika graferna varierar för att kunna visa även de mindre grupperna. Bland inrikes födda ser vi en liknande åldersfördelning som i den totala populationen, med en stark koncentration av YKB-innehavare i högre åldrar. Bland utrikes födda är antalet individer jämnare fördelat över åldrarna, utan den tydliga koncentrationen till högre åldrar. Även bland utrikes födda är gruppen med YKB störst, följt av SSYK 833, medan lägst antal ingår i gruppen Transportutbildade.

Figur 2.

Antal sysselsatt individer med YKB, SUN 83T eller SSYK 833 år 2023. Efter kön och födelseland.

Notera att Y-axlarnas skalor är anpassade för att kunna urskilja de olika linjerna.

Källa: SCB och Transportstyrelsen.

Skillnader mellan olika yrken

Av cirka 147 000 sysselsatta YKB-innehavare är ungefär 37 000 transportutbildade, vilket motsvarar ungefär en fjärdedel. I det här avsnittet redovisar vi yrkesuppgifter på en finare nivå än tidigare. Nu tittar vi separat på de med yrket lastbilsförare (SSYK 8332) och de med yrket buss- och spårvagnsförare (8331).

Av knappt 60 000 lastbilsförare hade nästan 50 000 YKB, vilket motsvarar 84 procent. Av drygt 25 000 buss- och spårvagnsförare har mer än 23 500 YKB, vilket motsvarar 93 procent. Resterande yrken i tabellen är andra vanliga yrken för personer med YKB. Det finns en stor variation i vilka yrken både YKB-innehavare och transportutbildade har.

Tabell 1.

Antal sysselsatta individer med och utan YKB, efter utbildning och SSSYK år 2023.

Yrkeskod (SSYK)	Med YKB		Utan YKB	
	Transportu tbildade	Annan utbildning	Transportu tbildade	Annan utbildning
8332 - Lastbilsförare	17 393	32 178	991	8 506
8331 - Buss- och spårvagnsförare	3 619	19 999	119	1 538
834 - Maskinförare	2 990	6 392	3 083	37 052
961 - Återvinningsarbetare	1 315	3 420	235	5 541
432 - Lagerpersonal och transportledare m.fl.	1 189	3 757	1 769	108 523
711 - Snickare, murare och anläggningsarbetare	944	2 737	1 614	114 564
832 - Bil-, motorcykel och cykelförare	935	3 366	696	23 922
723 - Fordonsmekaniker och reparatörer m.fl.	385	1 796	1 153	62 535
Övriga yrken	5 260	27 456	15 037	4 330 952
Uppgift om yrke saknas	3 095	8 623	2 286	441 062
Totalt	37 125	109 724	26 983	5 134 195

Källa: SCB och Transportstyrelsen

Av de cirka 64 000 individer i gruppen Transportutbildade har drygt 37 000 individer YKB, vilket motsvarar 58 procent. Bland transportutbildade utan YKB är variationen i yrken stor. Av dem ingår endast 36 procent i någon av de åtta yrkesgrupperna i tabellen. Maskinförare den största enskilda kategorin (3 100), följt av Lagerpersonal och transportledare samt Snickare och anläggningsarbetare.

Vanligt att transportutbildade saknar yrkeskompetensbevis

I tabellen nedan är YKB-innehavare uppdelade efter transportutbildning, åldersgrupp och yrkeskod enligt Yrkesregistret. Den yngre åldersgruppen visar antalet individer upp till 45 år och den äldre åldersgrupp de som är 45 år och äldre. Nästan 110 000 individer som har YKB ingår *inte* i gruppen transportutbildade. Det innebär att nästan tre av fyra YKB-innehavare har en annan utbildning än de utbildningar som ingår i utbildningsgruppen transportutbildade. Ungefär 79 000 av alla YKB-innehavare (oavsett utbildning) är 45 år eller äldre, vilket motsvarar 54 procent. Generellt är det vanligare att yngre YKB-innehavare även ingår i gruppen transportutbildade. Bland knappt 50 000 lastbilsförare har drygt 32 000 av YKB-innehavarna en annan utbildning än transportutbildningen, vilket motsvarar 65 procent. Knappt hälften av YKB-innehavarna som ingår i yrkesgruppen lastbilsförare är 45 år och äldre. I den här gruppen är det vanligare att de yngre har transportutbildning, medan en högre andel av de äldre har en annan utbildning.

Bland YKB-innehavare som ingår i yrkesgruppen buss- och spårvagnsförare är det ovanligt att tillhöra de transportutbildade, endast 3 600 individer gör det. Det motsvarar 15 procent. Som vi såg tidigare så är en stor andel av buss- och spårvagnsförare med YKB är äldre, runt 73 procent.

I tabell 2 nedan redovisas de åtta vanligaste SSYK-koderna för sysselsatta individer med YKB, därefter har de i storleksordning efterföljande SSYK-koderna kategoriserats som *Annan kod*. Anledningen till att många koder kategoriserats till annan kod är att det i datasetet finns individer med många olika yrken. Det illustrerar hur stor variationen är bland YKB-innehavares SSYK-koder. Lastbilsförare är det vanligaste yrket bland individer med YKB. Samtidigt har en hög andel ett yrke

som ligger utanför transportsektorn (annan kod). Efter det vanligaste yrket Lastbilschaufför
kommer Buss- och spårvagnsförare och sedan Maskinförare.

Tabell 2.

Antal sysselsatta individer med YKB, efter utbildning, SSYK och ålder år 2023.

Yrkeskod (SSYK)	Transportutbildade		Annan utbildning	
	Yngre	Äldre		Yngre
8332 - Lastbilsförare	13 914	3 479	12 396	19 782
8331 - Buss- och spårvagnsförare	1 530	2 089	4 979	15 020
834 - Maskinförare	2 367	623	2 651	3 741
961 - Återvinningsarbetare	1 034	281	1 444	1 976
432 - Lagerpersonal och transportledare m.fl.	951	238	1 737	2 020
711 - Snickare, murare och anläggningsarbetare	733	211	1 094	1 643
832 - Bil-, motorcykel och cykelförare	647	288	1 403	1 963
723 - Fordonsmekaniker och reparatörer m.fl.	290	95	711	1 085
Övriga yrken	3 946	1 314	10 932	16 524
Uppgift om yrke saknas	2 368	727	2 758	5 865
Totalt	27 780	9 345	40 105	69 619

Källa: SCB och Transportstyrelsen.

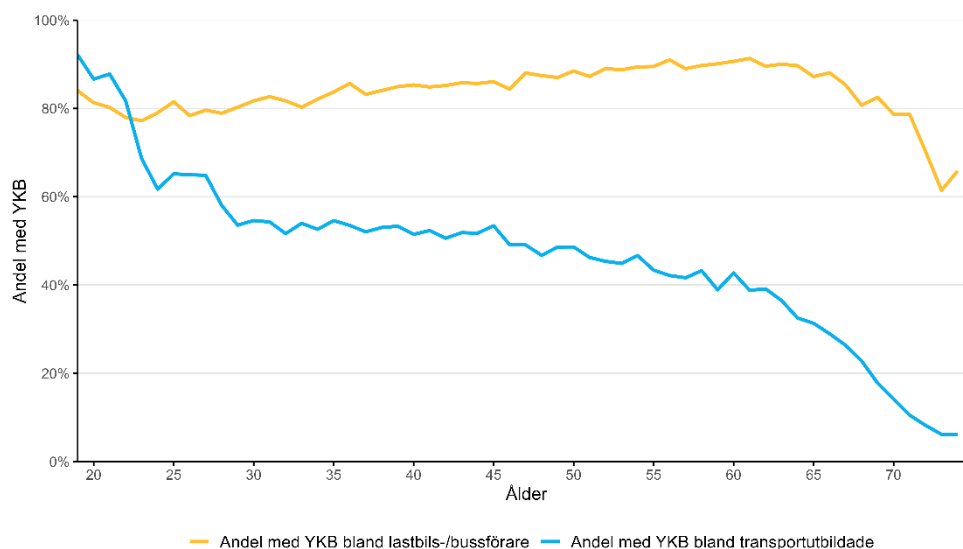
I figur 3 nedan illustreras andelen sysselsatta YKB-innehavare bland lastbils- och bussförare respektive bland transportutbildade. För transportutbildade ser vi att yngre i högre utsträckning har YKB och att andelen med YKB-innehavare minskar med stigande ålder. I 20-årsåldern har 90 procent av transportutbildade YKB, medan endast drygt 40 procent av 60-åriga transportutbildade har YKB.

För buss- och lastbilsförare är andelen mer stabil över åldrarna. Bland de yngsta är det cirka 80 procent som har YKB, och från 25–70 års ålder är andelen mer än 80 procent för alla åldrar. För buss- och lastbilsförare i 50–65 årsåldern är andelen med YKB ungefär 90 procent.

Generellt är det en större andel av buss- eller lastbilsförarna som har YKB, jämfört med de som är transportutbildade.

Figur 3.

Andel sysselsatta YKB-innehavare bland lastbils- och bussförare respektive transportutbildade år 2023.

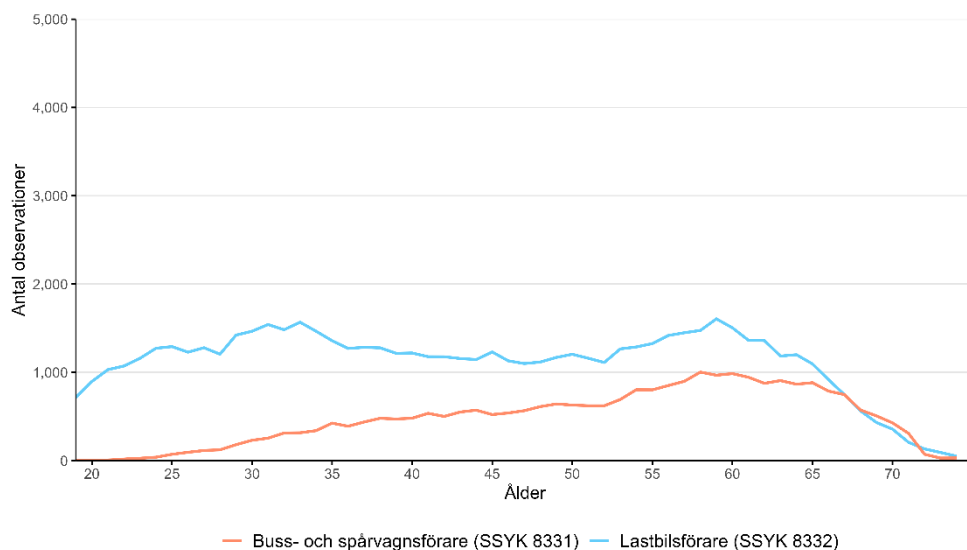
Källa: SCB och Transportstyrelsen.

Få buss- och spårvagnsförare i ung ålder

Diagrammet nedan visar endast de som ingår i de två olika yrkesgrupperna Buss- och spårvagnsförare samt Lastbilsförare. Det är stor skillnad i åldersfördelningen för de olika yrkesgrupperna. För yrkesgruppen Lastbilsförare är åldersfördelningen relativt jämn (mellan 1 000 och 1 500 individer per ettårsåldersgrupp i åldrarna 20–65 år), och här är medianåldern 43 år. Det finns däremot väldigt få buss- och spårvagnsförare mellan 20 och 25 år. Det beror sannolikt på att det finns särskilda formella begränsningar för de som är under 23 år. Även om de har tagit både D-körkort och YKB får de som är under 23 år endast köra busslinjer som är kortare än 50 kilometer. Det är mycket möjligt att det innebär att arbetsmarknaden blir mer begränsad för yngre förare. Avsaknaden av yngre buss- och spårvagnsförare speglas i att medianålder för denna grupp är 55 år.

Figur 4.

Antal sysselsatta individer med SSYK 8331 eller 8332 år 2023.

Källa: SCB.

Jämförande analys

Statistiken visar att transportutbildade och YKB-innehavare inte är en homogen grupp. Det finns individer som ingår i alla de grupper vi undersöker men också många individer som bara ingår i en eller två grupper. YKB-innehavarna återfinns i många olika yrken, och detsamma gäller för transportutbildade.

Av transportutbildade är det endast 58 procent som har YKB, vilket är en förutsättning för att kunna arbeta inom gods- och persontransport. Det är sannolikt att de som är transportutbildade tar YKB i samband med sin utbildning, men det är inte alla som förnyar YKB då det går ut efter 5 år. Det största enskilda yrket för transportutbildade utan YKB är maskinförare, men variationen är stor och det finns transportutbildade i många olika yrken.

YKB krävs för att kunna vara yrkesförare inom gods- eller persontransport, vilket syns då 84 procent av lastbilsförarna och 93 procent av buss- och spårvagnsförare har YKB. De som går inriktning transport på fordons- och transportprogrammet på gymnasiet tar mest sannolikt YKB i samband med sin utbildning. Det finns dock många olika sätt att få YKB. En del företag betalar utbildningen för att rekrytera arbetstagare, medan en del deltar i arbetsmarknadsutbildningar för att få YKB. I november 2025 var exempelvis drygt 1 000 individer inskrivna på Arbetsförmedlingens arbetsmarknadsutbildning inom transport.⁴

Det finns även en liten grupp av YKB-innehavare som gått på komvux. Av nuvarande bestånd av YKB-innehavare finns sannolikt också en stor andel som varken kommer från gymnasieutbildning, komvux eller arbetsmarknadsutbildningar, utan helt enkelt arbetade som yrkesverksamma förare då kravet på YKB infördes 2009. Om en individ innan införandet av YKB redan hade C- eller D-körkortsbehörighet krävdes det att förarna endast gick en fortbildning, i stället för hela

⁴ Arbetsförmedlingen; [Statistik om insatser och program](#)

grundutbildningen. Det innebär att en betydlig del av YKB-innehavare, för närvarande, har kommit till gruppen från andra håll än gymnasiala yrkesprogram. YKB kan ses som en indikator på antalet individer som arbetar som lastbils- och bussförare eller som har arbetat med det inom de senaste fem åren. Men YKB är också en indikator på att personen i fråga utför arbetsuppgifter som har med tung transport att göra även om de jobbar inom ett annat yrke. Det är rimligt att anta att de som tar YKB gör det för att de behöver det i sin yrkesroll, men även i yrkesroller som inte är renodlade föraryrken kan YKB behövas. I yrkesregistret redovisas ett yrke per individ. Det innebär att en individ som tagit YKB för att utföra en del arbetsuppgifter eller ett deltidsjobb inte nödvändigtvis behöver ha lastbils- eller bussförare som yrke i registret.

Åldersfördelningen skiljer sig markant mellan de tre grupperna. För YKB-innehavare är koncentrationen till äldre åldrar extra tydlig, med en topp vid 58 år och en stor andel individer över 50 år. Liknande mönster framkommer för yrkesgruppen lastbils- eller bussförare, med en topp i åldrarna 55–65 år. Bland transportutbildade ser vi däremot ett helt annat mönster, med en topp antalsmässigt i de yngre åldrarna och ett avtagande antal individer per årskull i högre åldrar.

Det är svårt att bedöma hur inflödet av YKB-innehavare kommer att påverka hur arbetskraften ser ut. Det beror på att gymnasiala utbildningar, komvuxutbildningar och arbetsmarknadsutbildningar som kan leda till YKB, endast står för en del av de som faktiskt skaffar YKB.

Många av de faktorer som påverkar inflödet till YKB är andra faktorer än de som ligger till grund för de framskrivningar som SCB gör på hur efterfrågan och tillgången av utbildade beräknas se ut i framtiden. Det innebär att det är svårt att bedöma hur arbetskraften kommer att variera med inflödet och således hur mycket de stora pensionsavgångarna bland de med YKB kommer att påverka utbudet av buss- och lastbilschaufförer.

De stora årskullarna som är över 50 år ser i dagsläget inte ut att ersättas med yngre transportutbildade, och historiskt verkar inflödet från andra utbildnings- och yrkesbakgrunder ha varit betydande. Samtidigt har inte heller stora delar av de årskullarna som går i pension transportutbildning, utan har i stället kommit till i yrket från andra yrken eller utbildningar.

Sammanfattningsvis kommer det rätta valet av indikator för utbudet inom transportbranschen att bero på vad syftet med analysen är. Om syftet är att anamma ett företagsperspektiv och analysera tillgången på möjliga buss- eller lastbilsförare så kan det vara lämpligt att ta hänsyn till hur många tillgängliga YKB-innehavare det finns. Men om man vill anamma ett utbildningsperspektiv i stället och se på vad de transportutbildade arbetar med så kan man konstatera att transportutbildningen behövs inom många olika yrken. Den här analysen visar att både transportutbildning och YKB är brett användbara på arbetsmarknaden och inte enbart behövs för att arbeta just som buss- och lastbilsförare. Vidare visar analysen att YKB och transportutbildning inte är jämförbara indikatorer för att beräkna tillgång och efterfrågan på arbetskraft inom det här fältet. Grupperna av individer som har YKB respektive de som är transportutbildade har visserligen en del överlapp, men variationen är stor. Det finns många med YKB som inte ingår i gruppen transportutbildade och vice versa. Det gör att valet att använda endera som indikator måste övervägas noga, beroende på vilken grupp som ska belysas och i vilket syfte.

Referenser

Arbetsförmedlingen. Statistik om insatser och program. [Statistik om insatser och program](#) (hämtat 2025).

SCB: RUMA 2023 – samlingsregister.

Skolverket. Sökande och antagna till gymnasieskolan läsåret 2025/2026. [Sökande och antagna till gymnasieskolan läsåret 2025/26 - Skolverket](#) (hämtat 2025).

Skolverket: Uppföljning av gymnasieskolan 2023, [Ladda ned publikation - Skolverket](#). (hämtat 2025)

Transportstyrelsen: Information om YKB-innehavare per den 31 januari 2025.

Transportstyrelsen. Körkortsstatistik. [Körkortsstatistik - Transportstyrelsen](#) (hämtat 2025).

Transportstyrelsen. Yrkesförarkompetens, obligatorisk grundutbildning. [Grundutbildning - Transportstyrelsen](#) (hämtat 2025).